

TUMAČENJE PRAVA
(seminarski rad)

<http://www.maturski.org>
<http://www.besplatniseminarski.net>

Pojam tumačenja (uopšte): Radi se o tumačenju materijalne pojave gdje postoji odašiljač koji odašilje materijalnu pojavu (znak) i drugo lice koje prima i tumači taj znak. Npr. Brodovi komuniciraju svjetlosnim znacima (morzeova azbuka) ili zastavicama.

Što se tiče prava, odašiljač je parlament, a primalac je tumač zakona.

Tumači zakona (mogu biti državni i nedržavni):

- a) Državni organi
- b) Privatna lica u postupku primjenjivanja prava. Ovo tumačenje nije obavezno i nema onu snagu koju ima tumačenje koje vrše državni organi
- c) Naučnici (pravna nauka) Ovo tumačenje ima određeni značaj i ulogu, mada nije obavezno, tj. obavezuje snagom svog autoriteta

Najveći autoritet kod tumačenja imaju sudovi jer svaki dan tumače pravo. Tumačenje prava znači utvrđivanje pravnog smisla pravne norme. Tumačenje može biti široko (sistemska) i tumačenje pojedine pravne norme. Sredstva tumačenja su jezik, logika, istorija norme, cilj norme, itd.

Pojam tumačenja prava može se posmatrati kao posebna djelatnost u okviru pojma tumačenja uopšte. Pojam tumačenja je predmet proučavanja raznih nauka, kako književnosti i istorije tako i raznih duhovnih oblasti poput teologije. Međutim, tumačenje prava se razlikuje od tumačenja uopšte po tome što se pod tumačenjem prava podrazumijeva tumačenje postojećih pravnih normi, dok se pod tumačenjem uopšte podrazumijeva popunjavanje pravne praznine, i samim tim tu nema norme. Takođe, tu možemo napraviti i razliku između užeg i šireg pojma tumačenja. Pod užim pojmom tumačenja stoji pravna norma, jedna ili više njih, dok pod širim pojmom podrazumijevamo čitav pravni sistem. Međutim, takve stvari su veoma rijetke i dešavaju se uglavnom kada se želi proučiti „duh“ nekog sistema.

Predmet tumačenja pravnih normi mogu biti i pojedinačne i opšte pravne norme, uslovne i bezuslovne, one koje stvaraju pojedinci, kao i one koje stvara država ili neki nedržavni subjekti. Međutim, u nauci o tumačenju pravna norma je u početku shvatana uže i obično se smatralo da je predmet proučavanja samo opšta norma, ali ne i pojedinačna. Nauka koja ima velikog uticaja na tumačenje prava je hermeneutika. Samo značenje ove riječi nas može preusmjeriti na ovu temu, jer riječ hermeneutika znači tumačenje. Tumačenje može biti i otkrivanje nekog značenja, mada ne može se okarakterisati kao utvrđivanje veze između dvije pojave. Tako lavez karakterišemo kao običan znak da je pas u blizini i to ne spada u tumačenje, već spada u obično posmatranje pojava. Ovo možemo okarakterisati i kao tumačenje znakova. Dogovor o značenju znakova naziva se zakonik znakova ili kodeks. „Zakonik o značenju raznih reči sačinjen je od pravila odnosnog jezika o značenju i upotrebi njegovih

reči.¹ Kao znak se najčešće upotrebljava jezik i to u obliku govora, ali postoji i znak kao zvuk ili znak kao slika i to se može okarakterisati kao slikani znak. Postoje tri stvari koje se moraju razlikovati prilikom svakog tumačenja. Tu razlikujemo značenje koje pridaje stvaralac, zatim značenje koje postoji objektivno i značenje koje pridaje tumač. Da bi došlo do idealnog tumačenja ove tri stvari moraju da se poklope. Međutim, ove tri stvari se rijetko kad poklope, najčešće zbog nedostatka jedne od ove tri stvari. Tako se umjesto jedinstvenog značenja pojavljuju tri različita.

Košutić Budimir, *Uvod u pravnu praxu*, CID, Podgorica, 2008.
Pod tumačenjem prava najčešće se podrazumijeva tumačenje teksta koji u sebi sadrži pravnu normu koja služi kao pravilo za ponašanje ljudi. Takođe se tumačenje prava shvata kao utvrđivanje pravnog značenja pravnih normi. U početku se tumačenje prava nije samo usko povezivalo sa subjektom tumačenja. Tako se tumačenjem prava u pravom smislu smatralo samo ono tumačenje koje su vršili državni organi ili pravna nauka. Kada su tumačenje vršili državni organi, tada se tumačenje vršilo u ime države, kao što je slučaj sa sudovima. Prvo je autentično ili interpretaciono tumačenje, kad zakonodavac sam tumači svoje norme i sudske tumačenje. Međutim, broj tumača pravnih normi je mnogo veći, a radnja tumačenja je u osnovi uvijek ista, bez obzira koji je od ovih tumača vrši. Jedina razlika između ova dva tumačenja je u tome kolika je pravna snaga samog tumačenja, odnosno koliko to tumačenje norme obavezuje određene subjekte da ga se drže. S obzirom na to, jasno je da sudske tumačenje ima važniju ulogu jer je sud taj koji daje konačno tumačenje pravne norme i daje smisao pravnim normama. Međutim, može se desiti da neka pravna norma ili zakon nisu toliko jasni iz prostog razloga da se ne bi pisali za bukvalno svaku situaciju, pa tako imamo i nekoliko primjera. „U članu 170. Krivičnog zakonika Crne Gore propisuje se: „Službeno lice koje u vršenju službe protivzakonito vrši pretresanje stana, prostorija ili lica, kazniće se zatvorom do tri godine.“ Gotovo svaka od upotrebljenih reči ima više značenja i samim tim i pravna norma. Najpre, postavlja se pitanje koja vrsta službenih lica može biti ovlašćena da vrši pretres stana (službeno lice iz organa unutrašnjih poslova, sudija, lice ovlašćeno za naplatu utrošene električne energije, vode ili za druge komunalne usluge), koje je značenje izraza vršenje službe, šta je protivzakonito pretresanje stana (pretresanje bez odobrenja suda, pretresanje sa odobrenjem suda ali bez prisustva određenih svedoka). Najzad, kako se određuje konkretna sankcija, koja se može kretati od minimuma zatvorske kazne do predviđenog maksimuma za to krivično delo do tri godine zatvora (očigledno, to zavisi kako od stepena nezakonitosti u pretresanju stana do svojstava službenog koji to pretresanje obavlja).”² Sa druge strane, tumačenje prava može se razlikovati i kod sudova i na taj način može doći do donošenja drugačije sudske presude. Tako Budimir Košutić navodi primjer tumačenja člana 252. stava 4 Porodičnog zakona Srbije: „Muškarac koji tvrdi da je otac deteta može podneti tužbu radi osporavanja očinstva muškarcu koji se po ovom zakonu smatra ocem deteta u roku od godinu dana od dana saznanja da je on otac deteta, a najkasnije 10 godina od rođenja deteta”.³ U ovom primjeru, isti stav su zauzeli Vrhovni i prvostepeni sud, dok je mišljenje drugostepenog suda bilo drugačije. Ovakve situacije se događaju iz prostog razloga zato što su pravne norme neodređene. Stvarnost ne može biti obuhvaćena svim pravnim normama i zbog toga se određuju samo određene vrste društvenih odnosa.

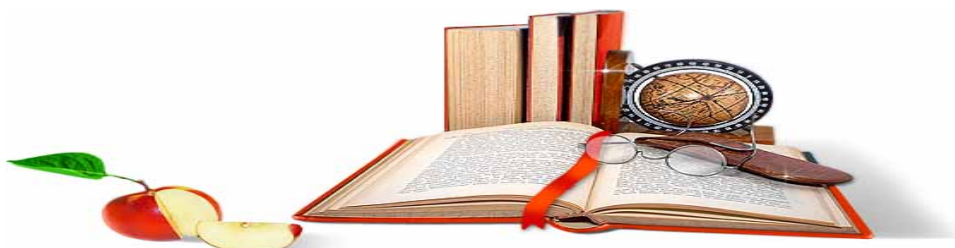
Radomir Lukić, Budimir Košutić, *Uvod u pravo*, Beograd, „Javno preduzeće Službeni list SCG”, 2003, str. 395 Budimir Košutić, *Uvod u pravnu praxu*, CID, Podgorica, 2008, str. 265

---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE

PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----

**WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.**

**WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET**

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO **[SEMINARSKI](#)**, **[DIPLOMSKI](#)** ILI **[MATURSKI](#)** RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE **[GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#)** KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U **[BAZI](#)** NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU **[IZRADA RADOVA](#)**. PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM **[FORUMU](#)** ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com